

Fylkesmannen i Rogaland
Miljøvernavdelingen
Pb. 59, Sentrum
4001 Stavanger

Stavanger 08.09.2008

Forslag om nasjonalpark i Preikestolområdet

Preikestolområdet med Jørpelandsheia har natur, kultur - og landskapsverdier av nasjonal og regional verdi. Samtidig er området under sterkt press blant annet fra kraftutbygging. Naturvernforbundet mener det derfor er nødvendig å sikre verneverdiene for framtidige generasjoner, og foreslår at det etableres en nasjonalpark i et område på ca 215 kvadratkilometer.

Områdets planstatus

Det foreslåtte verneområdet er omfattet av flere fylkesdelplaner. De to mest sentrale planene er FDP for Preikestolområdet (1994) og FDP for friluftsliv, idrett, naturvern og kulturminner (2003). I planene framgår det at området har høyt prioriterte verdier knyttet til friluftsliv, reiseliv og naturvern. I FDP fra 1994 er Neverdalsfjellet (Preikestolen) mellom Revsvatn og Hengjane samt østre og vestre deler av Lysefjorden vist som naturvernområder. Vernearealene i planen utgjør om lag 6 kvkm.

I rapporten "Vakre landskap i Rogaland" utgitt av Rogaland fylkeskommune i 1996 er Lysefjordområdet gitt høyeste verdi.

Innenfor det foreslåtte verneområdet ligger barskogreservatet Longavatn som utgjør om lag 8,2 kvkm.

Naturvernforbundet mener gjeldende planer bekrefter området store verneverdier og derved gir et godt grunnlag for å igangsette en verneprosess.

Verneforslaget

Naturvernforbundet foreslår en nasjonalpark i Preikestolområdet på ca. 215 kvadratkilometer. Grensene for nasjonalparken er vist på side 5 i vår rapport fra april 2008, "Preikestolområdet – en kartlegging av registrerte naturverdier" (*vedlagt*).

I rapporten har vi samlet og kartlagt publiserte og upubliserte naturverdier innenfor det foreslåtte verneområdet. Rapporten dokumenterer en rekke naturverdier, kulturminner og landskapskvaliteter av regional og nasjonal betydning. Som det blant annet framgår av rapporten har vi registrert 37 rødlistearter i området. Flere av disse artene kan få en klart negativ utvikling dersom leveområdene blir redusert ved ulike former for inngrep.

Tidligere miljøvernminister Thorbjørn Berntsen har således sine ord i behold da han i 1993 uttalte at "Fylkesdelplan for Preikestolområdet omfatter et område med et vilt og særpreget landskap som kan karakteriseres som **regionalt/nasjonalt verneverdig**". (*vedlagt*)

Av kapasitetsgrunner har vi ikke vurdert verneverdiene i tilgrensende områder. Det gjelder i første rekke Lysefjorden og fjordsidene på sørsiden. Flere har påpekt at hele eller deler av Lysefjorden med sørlig fjordside bør inngå i en framtidig nasjonalpark. Vi ber fylkesmannen i Rogaland om å vurdere hvorvidt en større del av Lysefjorden bør inngå i et eventuell verneplanprosess.

Vi vil for øvrig vise til vårt forslag til fylkesmannen i Rogaland datert 16.08.1995 om vern av Neverdalsfjell etter naturvernloven (*vedlagt*). Verneforslaget ble fremmet på bakgrunn av flere

konflikter der ulike interesser ønsket en kommersiell utnytting i det urørte fjellområdet. Nå er de dagsaktuelle konfliktenes av en annen karakter og gjelder i første rekke kraftutbyggsprosjekter som vil berøre vitale deler av Preikestolområdet.

Nasjonalpark

Selv om Preikestolområdet etter vår oppfatning innfrir strenge naturfaglige krav til nasjonalparkstatus, er vi innforstått med begrensningene i dagens naturvernlov. Lovens krav er at nasjonalpark bare kan etableres på statlig grunn eller i hovedsak på statlig grunn. I Preikestolområdet er grunnen i privat eie, men unntak av et område på ca 5 kvkm som er eid av Strand kommune.

I forslaget til ny naturmangfoldlov som skal erstatte nåværende naturvernlov, er kravet om statlig grunn frafalt. Vi ber derfor om at vårt forslag blir vurdert i forhold til naturmangfoldloven, når denne er rettslig gjeldende.

Hvis vårt forslag om nasjonalpark blir avvist, vil vi be om at forslaget blir vurdert med sikte på etablering av landskapsvernområde.

Trusler

Innenfor vårt foreslåtte verneområde går det i dag en større høyspentlinje parallelt med Lysefjorden, fra Lysebotn til Jørpeland. I de vestlige deler av området er Jørpelandselva og deler av nedbørfeltet regulert i en eldre utbygging. Jørpeland Kraft AS fikk i 2006 konsesjon for opprustning og utvidelse av eksisterende kraftverk. Utbyggingen vil i hovedsak medføre reguleringer i allerede regulerte vassdrag.

Faren for fragmentering av vårt foreslåtte verneområde er imidlertid helt klart til stede. Det er kjent at Jørpeland Kraft/Lyse Produksjon har søkt om konsesjon for utbygging av Solheimsåna og Sandvatn. Videre har Forsand kommune vurdert kraftutbygging i Skurvedalen ved Bakken gård, og det er konkrete planer om bygging av kraftverk i Dalaåna ved Songesand.

Utvidelse av eksisterende hytteområder, bygging av skogsbilveier og nye reiselivsprosjekter kan også bidra til en bit for bit utbygging av Preikestolområdet.

Naturvernforbundet mener det samlede trusselbildet, gjør det nødvendig å sikre naturverdiene i Preikestolområdet gjennom lovfestet vern.

Verdiskapning

Preikestolen er i dag en av landets best besøkte naturseverdigheter. Ferdselen til Preikestolen og trafikken i Lysefjorden har økt formidabelt. Utvikling og utbygging av resemålet har så langt skjedd på en kanalisert og skånsom måte. Naturvernforbundet mener at stor grad av urørhet er den største verdien i Preikestolområdet. Denne verdien kan opprettholdes og sikres ved å etablere nasjonalpark.

Nasjonalparkstatus vil medføre større trafikk, men vi mener det er fullt mulig å håndtere trafikkøkningen på en bærekraftig måte. Nasjonalparkstatus vil gi grunnlag for økt verdiskapning i lokalområdet og i regionen, og vi mener dette kan skje uten at naturverdiene blir ødelagt eller vesentlig forringet.

Sluttord

Naturvernforbundets forslag om Preikestolen nasjonalpark har møtt stor støtte i befolkningen og blant flere sentrale reiselivsaktører. Vi er også kjent med at enkelte større grunneiersameiger i området er positive til forslaget. Ingen har så langt bestridt områdets store naturkvaliteter og

verdier, men enkelte kommuner og grunneiere har avvist forslaget på prinsipielt grunnlag. Disse mener verdiene best kan forvaltes av lokalsamfunnet etter gjeldende lovverk.

Naturvernforbundet mener en verneprosess kan sikre næringsinteressene og lokal forvaltning på en god måte og uten at verneverdier går tapt. Vi oppfordrer derfor fylkesmannen i Rogaland om å igangsette en verneprosess for Preikestolområdet, primært for nasjonalpark, subsidiært landskapvern.

Med vennlig hilsen
Naturvernforbundet i Rogaland

Eirin Haneberg Weyrauch
Styreleder

Naturvernforbundet i Strand

Egil Tjensvold
Styreleder

Erik Thoring
Daglig leder

Gjenpart til:

Rogaland fylkeskommune
Lysefjorden Utvikling
Reiseliv Rogaland
Grunneiere
Forsand kommune
Strand kommune
Hjelmeland kommune
Norges Naturvernforbund
Den Norske Turistforening
Norges Jeger og fiskerforbund
Samarbeidsrådet for naturvernsaker
